

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobkyně: A. S.
státní příslušnost Arménská republika
zastoupena Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem
sídlem 602 00 Brno, 28. října 1898/9

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR
sídlem 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2021 č. j. OAM-246/ZA-ZA11-ZA21-2021, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým žalobkyni nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).
2. Žalobkyně namítala, že pochybení žalovaného spočívá zejména ve vztahu k nedostatečnému zhodnocení možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Žalobkyně konstatovala, že je arménské národnosti a na území České republiky žije 3 roky společně s manželem a dvěma nezletilými syny. Starší syn má X roku, mladší X měsíců. Manžel i starší syn zde pobývají na základě povolení k trvalému pobytu. Na území České republiky žijí i další její rodinní příslušníci, stejně tak i celá rodina jejího manžela, která jí pomáhá s péčí o malé děti a se zajišťováním chodu domácnosti. Svou pobytovou situaci v České republice se snažila vyřešit tak, že podala žádost o vydání dlouhodobého víza. Ta jí však byla zamítnuta. Na území České republiky nemohla požádat o žádné jiné pobytové oprávnění a musela by vycestovat do domovského státu a zde podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Na projednání této žádosti je však zákonná lhůta 270 dnů. Z toho důvodu požádala o mezinárodní ochranu. Žalovaný nedostatečně zhodnotil možné důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Vyslovila domněnku, že v jejím případě jsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle citovaného zákonného ustanovení, jelikož právě i pouhé její vycestování do Arménie by bylo nejen pro ni nepřiměřeným zásahem do rodinného či soukromého života, ale také do života ostatních rodinných příslušníků, vycestování by bylo také v rozporu s nejlepším zájmem jejich nezletilých synů. Nejlepším zájmem dítěte se správní orgány musejí vždy zabývat a v případě, kdy orgány rozhodují o právech dětí, musí být jejich aktivita při zjišťování skutkových okolností větší než v případech, kdy není ve hře zájem dítěte. Žalobkyně v daných souvislostech odkázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Dále uvedla, že pokud by jí nebyla udělena doplňková ochrana, musela by vycestovat ze země, ve které poslední dva roky žije a musela by buď ponechat dvě malé nezletilé děti manželovi v České republice, nebo sama se dvěma dětmi vycestovat do Arménie. V prvním případě by došlo k obrovskému narušení pout, které mají malé děti k ní jakožto matce a jsou na ni v tak nízkém věku závislé nejen svými potřebami, ale také emocionálně. Odloučení matky od dětí není prakticky vůbec možné. Otec dětí – její manžel, který zajišťuje peněžité prostředky pro rodinu, by byl nucen ukončit svoji výdělečnou činnost a starat se o nezletilé děti, což by pro celou rodinu bylo existenčně zcela neúnosné. Na druhé straně pokud by tak malé děti měly cestovat do Arménie spolu s ní, bylo by to pro ni provázáno neúměrnými obtížemi. Musela by vycestovat s malými dětmi do země, kde již dva roky nežila. Její matka, která žije v zemi původu, by jí nemohla s péčí o děti pomoci. Samotné vycestování by pro ni a děti bylo spojeno s vysokými finančními náklady, kterými rodina nedisponuje. Rodina by se tak mohla dostat do velkých existenčních problémů. Žalobkyně rovněž poznamenala, že z judikatury Nejvyššího správního soudu také plyne, že při posuzování otázky, zda by již vycestování žadatelky o mezinárodní ochranu, která žila v ČR společně se svým nezletilým dítětem a manželem, bylo nepřiměřeným zásahem do jejího rodinného a soukromého života, a zda tedy jsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, se zpravidla nelze spokojit s pouhým konstatováním, že žadatelka i její rodinní příslušníci mají občanství země původu a mohou tam tedy společně odcestovat a existenci rodiny tím zachovat. Žalovaný je v takovém případě povinen se zabývat nejen případnými právními, ale i faktickými

překážkami takového kroku, mezi něž by mohl patřit např. nedostatek finančních prostředků žadatele a jeho rodinných příslušníků spojený s absencí sociálních a rodinných vazeb v zemi původu. Není vůbec jisté, zda by se jí podařilo na zastupitelském úřadu České republiky získat nové pobytové oprávnění. A otázka toho, jak by mohla v pozici matky samoživitelky žít v Arménii s malými syny bez příjmu, nebyla v řízení dostatečně zohledněna. I danou otázkou se měl žalovaný zabývat. Žalovaný se rovněž vůbec nezabýval vztahem dětí k jejich otci a dalším rodinným příslušníkům. Pokud by byla nucena s dětmi vycestovat, děti by tak byly vytrženy z jediného prostředí, které je pro ně známé, a ocitly by se ve zcela cizím prostředí. Zároveň by přišly o veškerý kontakt s otcem. Zdůraznila, že otec dětí má v České republice práci, která představuje jediný příjem rodiny. Proto nemůže vycestovat s nimi, jelikož by celá rodina zůstala zcela bez příjmů. Zároveň není jisté, v jakém časovém horizontu by bylo možné najít si práci v Arménii. Její manžel v Arménii nemá žádné příbuzné, jelikož všichni již několik let žijí v České republice. V zemi původu by se jim tak nedostalo žádné větší podpory ze strany příbuzných.

3. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na žalobou napadené rozhodnutí a dále uvedl, že záleží pouze na žalobkyni, zda si případně legálnost svého dalšího pobytu na území ČR zajistí za pomoci příslušných ustanovení zákona o pobytu cizinců na území ČR (např. § 42a). Za závažnou překážku, která by jí v tom bránila, nelze považovat ani skutečnost, že by pravděpodobně musela dočasně opustit území ČR. Žalovaný poukázal na žalobkyní doložený dokument Informace o důvodech neudělení dlouhodobého víza za účelem strpení pobytu na území ze dne 13. 8. 2019, v němž příslušný správní orgán výslovně uvádí, že žadatelce jako rodinnému příslušníkovi cizince s povoleným pobytem platná právní úprava dává možnost žádat o příslušné pobytové oprávnění právě z důvodu existence rodinných vazeb na území. Vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpení, o které žalobkyně neúspěšně žádala, se udělí pouze a jedině v případech, kdy cizinec nemůže fakticky území ČR opustit, a to z důvodů, které nastaly neočekávaně, neplánovaně, tedy za výjimečných okolností a které nelze řešit jiným zákonným způsobem, což nebyl případ žalobkyně. Skutečnost, že žalobkyni nebylo vydáno toto vízum, nezakládá zcela možnost vyloučení pobytu žadatelky na území ČR, neboť tato si může standardní cestou přes zastupitelský úřad podat žádost o vydání pobytového oprávnění k pobytu na území ČR, případně může do ČR dojíždět na schengenské krátkodobé vízum. Žalovaný upozornil, že žalobkyně mohla mít vyřešenou svou pobytovou otázku již v roce 2019. Této možnosti však nevyužila a naopak se rozhodla svou pobytovou situaci neřešit a zůstat na území ČR nelegálně. O mezinárodní ochranu přišla požádat až v souvislosti s blížícím se porodem. Žalovaný uzavřel, že z výpovědi žalobkyně ani jí doložených materiálů nevystala žádná závažná překážka, která by jí bránila v návratu do vlasti a případnému zajištění pobytu na území ČR dle příslušného pobytového zákona.
4. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.r.s.), v mezích žalobních bodů. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s.r.s.), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Soud v souladu s ust. § 51 odst. 1 s.r.s. rozhodl o žalobě bez nařízení jednání.

5. Ze správního spisu bylo zjištěno, že řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno žádostí žalobkyně ze dne 13. 4. 2021. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice, v rámci údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany a v pohovoru k této žádosti žalobkyně sdělila, že je státní občankou Arménské republiky, arménské národnosti, nemá žádné politické přesvědčení a nikdy nebyla ani členkou politické strany. Je vdaná, její manžel, státní příslušník Arménie, má v současnosti v ČR trvalý pobyt. Z vlasti vycestovala letecky 12. 3. 2019 do Polska, kde zůstala asi 2 měsíce. Dne 20. 5. 2019 přijela autem do ČR. V době podání žádosti žalobkyně očekávala narození druhého dítěte. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně uvedla, že chce žít legálně se svou rodinou v České republice. Její manžel pobývá v ČR asi od roku 2002 nebo 2003. Seznámila se s ním v roce 2018, když byl v Arménii na dovolené. Následující rok v Praze na Arménské ambasádě s ním uzavřela manželství. Po příjezdu do ČR se starala o dítě, živil ji manžel. V červenci 2019 podala žádost o vydání dlouhodobého víza. Žádost jí byla v srpnu téhož roku zamítnuta. Poté již žádné kroky k legalizaci svého pobytu na území ČR nepodnikla. Měla obavu, že by byla vyhoštěna bez syna, protože syn v té době ještě neměl pas. Syn L. K. se narodil X. Poté, co byla zamítnuta její žádost o vydání dlouhodobého víza, se rozhodla, že v České republice bude nelegálně. X se jí narodil druhý syn S. K. Žalobkyně dále uvedla v průběhu pohovoru, že v brzké době porodí, a proto zde už dále nechce být nelegálně. Ve vlasti neměla žádné problémy se státními či bezpečnostními orgány. Rovněž neměla potíže ani kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení. V případě návratu do vlasti by byla její rodina rozdělena. Neví, jak by sama s dětmi bez manžela ve vlasti žila, jak by je uživila. Zde v České republice má veškeré zázemí. Na otázku, proč by se její manžel s ní a dětmi nemohl vrátit do vlasti, žalobkyně odpověděla, že manžel tady žije již mnoho let a má zde dobrou práci. Do Arménie se její manžel nechce vrátit, protože by tam rodinu neuživil. Navíc je tady i celá rodina manžela a v Arménii nikoho nemá. Oba synové jsou zdraví.
6. Součástí správního spisu jsou dále informace shromážděné žalovaným ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Arménii, konkrétně žalovaný vycházel z Informace mezinárodní organizace pro migraci, Údaje o zemi: Arménie, rok 2020, ze dne 29. 3. 2021. Žalovaný vycházel rovněž z žalobkyní doložených materiálů, rodných listů nezletilých dětí, oddacího listu, těhotenského průkazu, lékařské zprávy a z Informace o důvodech neudělení dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu na území ČR ze dne 13. 8. 2019.
7. Ze správního spisu se podává, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany je snaha o legalizaci pobytu na území ČR, kde by chtěla žít se svým manželem a dětmi.
8. Ze správního spisu rovněž plyne, že v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu byla dne 13. 9. 2021 žalobkyni dána možnost se v rámci seznámení s podklady rozhodnutí výše uvedenými seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námítky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Žalobkyně této možnosti využila, s obsahem podkladů pro vydání rozhodnutí se seznámila. Nenavrhla žádné jejich doplnění. Na závěr uvedla, že vše sdělila v pohovoru, nic se nezměnilo. Požádala o trvalý pobyt pro mladšího syna a nyní čekají na vyřízení pasu.

9. Žalobkyně v žalobě namítá nedostatečné posouzení svých rodinných vazeb jakožto potenciálního důvodu pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.
10. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
11. Podle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
12. Žalobkyně, jak výše uvedeno, namítala nedostatečné posouzení její rodinné situace jakožto důvodu pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, přičemž za konkrétní mezinárodní závazek označila v žalobě zásah do rodinného a soukromého života ve smyslu článku 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a rozpor s ust. § Úmluvy o ochraně práv dítěte. Otázku možného zásahu do rodinného a soukromého života žalovaný hodnotil na str. 6 napadeného rozhodnutí a s jeho závěry, které soud považuje za úplné a přesvědčivé, se zcela ztotožňuje. Krajský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 46/2008-71 a jeho závěry o tom, že článek 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. V rozsudku č. j. 2 Azs 21/2018-58 Nejvyšší správní soud učinil závěr, že institut mezinárodní ochrany není obecně prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (ekonomických, osobních, rodinných) v zemi původu. Není ani prostředkem pro řešení takových problémů, pokud nastaly po příchodu cizince na území České republiky (viz usnesení NSS č. j. 8 Azs 29/2012-28). V usnesení č. j. 1 As 84/2015-24 Nejvyšší správní soud konstatoval, že ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu nevylučuje, že by zásah do rodinného a soukromého života cizince mohl představovat, a to ve velmi výjimečných případech, důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 písm. d) zákona o azylu. Bylo by to možné např. v případech, kdy by si žadatel vytvořil na území České republiky takové rodinné či příp. osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do jeho rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky. Každé vycestování, a to zvláště v případě jeho předchozího dlouhodobého pobytu v České republice, může obecně představovat zásah do jeho rodinného a soukromého života. Nicméně zákon o azylu poskytuje ochranu až v případě nepřiměřeného zásahu, konec citace. Podle citovaného rozhodnutí NSS se však nejedná o nepřiměřený zásah, může-li cizinec a jeho rodina vést svůj soukromý a rodinný život v jiné zemi, např. v domovském státě (viz usnesení NSS č. j. 5 Azs 167/2016-25). Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tedy zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území České republiky (viz usnesení NSS č. j. 2 Azs 66/2008-52).

13. Soud zastává názor, že v posuzované věci nemůže jít o nepřiměřený zásah do rodinného života žalobkyně, jelikož všichni členové rodiny jsou státními občany Arménie, a tedy nic nebrání žalobkyni, aby svůj rodinný život realizovala na území Arménské republiky. Pominout nelze ani tu skutečnost plynoucí z obsahu spisu, že žalobkyně vytvářela své rodinné vazby prakticky až na území ČR krátce poté, co získala polské vízum, na základě něhož přicestovala 12. 3. 2019 do Polska, tam zůstala dva měsíce a 20. 5. 2019 přijela autem do ČR, záhy na to X se jí zde narodil první syn L. K. V červenci 2019 pak podala žádost o vydání dlouhodobého víza, která jí byla v srpnu 2019 zamítnuta. Poté žalobkyně ovšem žádné kroky k legalizaci svého pobytu na území ČR nepodnikla a pobývala zde nelegálně. Z její výpovědi rovněž plyne, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala dne 13. 4. 2021 proto, že se jí brzy mělo narodit druhé dítě. S ohledem na všechny tyto okolnosti nelze dospět k závěru, že v případě žalobkyně by její vycestování mělo představovat nepřiměřený zásah do jejího rodinného a soukromého života. Žalobkyně má možnost realizovat svůj rodinný život s manželem, který je rovněž státním občanem Arménie v domovském státě, rovněž má možnost si zažádat o pobytové oprávnění dle zákona o pobytu cizinců a vrátit se zpět na území ČR a realizovat zde svůj rodinný život. Má tak více možností, jak svůj rodinný život realizovat, a je pouze na ní, k jaké variantě se rozhodne. V žádném případě však nejde o nepřiměřený zásah do rodinného života žalobkyně. Ekonomické obtíže v zemi původu, nejsou důvodem pro udělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Nadto případná horší ekonomická situace v zemi původu, je skutečnost, s níž se musí vypořádat i ostatní obyvatelé Arménie.
14. Dle názoru soudu neudělením mezinárodní ochrany ze strany žalovaného dle § 14a zákona o azylu nemohlo dojít k porušení článku 8 Úmluvy, ani k porušení článku 3 Úmluvy o ochraně práv dětí. Jak již bylo uvedeno, žalobkyni v zásadě nic nebrání v tom, aby si svůj pobyt na území České republiky legalizovala prostřednictvím některého druhu pobytového oprávnění v režimu zákona o pobytu cizinců. Ze samotného návratu žalobkyně, resp. žalobkyně a jejích dětí či celé rodiny do země původu, nelze usuzovat na porušení práv vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte. Skutečnost, že v České republice nachází lepší podmínky pro svůj život a dětí, nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany v žádné její formě. Rovněž je nutno vyjít z toho, že ze spisu neplyne, že by žalobkyně či nezletilé děti trpěly zdravotními obtížemi, které by jim znemožňovaly vycestování z České republiky a pro které by bylo možno dovodit, že vycestování je v rozporu s jejich nejlepším zájmem. Soud zastává názor, že nebylo povinností žalovaného, aby se v daných souvislostech zabýval tím, v jakém časovém horizontu by si manžel žalobkyně mohl najít v Arménii práci, ani tím, zda by se žalobkyni a jejímu manželovi dostalo v Arménii podpory ze strany příbuzných či nikoli. Žalovaný ve svých závěrech vycházel rovněž ze zprávy Mezinárodní organizace pro migraci, z níž plyne, že arménští občané mají právo na sociální pomoc, pokud k tomu existují jakékoli důvody, migrační služba Arménské republiky od roku 2019 realizuje „státní program primární asistence pro reintegraci občanů vrácených do Arménské republiky“, který poskytuje arménským občanům vracejícím se do Arménie primární asistenci pro zajištění jejich plně udržitelné reintegrace do budoucna, navrátilci mohou využívat také státní programy zaměstnanosti bez jakýchkoli omezení. Navíc lidé, kteří jsou klasifikováni jako navrátilci se migranti, jsou považováni za osoby, jež nemají konkurenceschopnost na trhu práce, a tudíž mohou využívat roční státní programy zaměstnanosti, které podporují reintegraci navrátilců formou zaměstnání. Závěru žalovaného, vycházejícího z uvedených zjištění, že žalobkyni

nehrozí v zemi jejího původu žádné nebezpečí a může se tak bez obtíží vrátit, nelze nic vytknout.

15. Soud uzavírá, že neshledal vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav věci, rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 1 s.ř.s.
16. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně ve věci úspěch neměla a žalovanému prokazatelně v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 28. 01. 2022

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně